

Oponentský posudek :

Diplomová práce, Magdalena Vrábová.

Srovnání Wese Andersona s Antonem Pavlovičem Čechovem možná někoho překvapí, mě potěšilo. Tím spíš, že schopnost vidět souvislosti považuju, obzvláště dnes v tekutém písku naší informacemi předávkované doby a obzvláště pro tuto generaci, za záchranný kruh.

Každé takové zkoumání, pokud je soustředěné a důsledné, vede nejen k lepšímu chápání procesu něčí tvorby, nebo tvorby jako takové, ale můžeme se při tom dozvědět mnoho i sami o sobě a o své době. Bez pochopení fungování vlastní současnosti, nemá cenu se pokoušet rozumět historii.

Tam kde Wesovi Andersonovi nestačila jeho vlastní zkušenost, tam pro sebe objevil Stefana Zweiga. A bez tohoto setkání na dálku, by nikdy jeho Hotel Grand Budapest nebyl tím, čím se stal. Není to žádná náhoda. Vědomí souvislosti je proces, nebo spíš schopnost, kterou je možné rozvíjet. A intuice, o které Anderson v citátu mluví to není jen náhoda. Intuice je koncentrovaná zkušenost.

Souhlasím také s tezí této diplomové práce, že Čechova i Andersona spojuje dokonalá znalost prostředí, o kterém vyprávějí. Tím spíš, že je to svět jimi zcela nově stvořený, postavený ale na pevných základech jejich koncentrované zkušenosti.

Souhlasím, že mají v mnohém podobný přístup ke svým postavám. V tom, že je nejen dobře znají, ale mají je, zjednodušeně řečeno, rádi. Najdou pochopení i pro největšího podivína nebo neurvalce. To mi konvenuje, protože schopnost empatie považuju za jednu z ne mnoha, nadějí lidstva. Je tu ještě jedna - humor. Takže, ve shodě s diplomantkou, vidím, jak oba autoři jemně zacházejí s ironií.

Rozdíl snad je v tom, že Anderson, na rozdíl od Čechova, vidí svět víc dětskýma očima, Čechov je víc skeptický. Souhlasím ale, že právě empatie je jejich hlavním principem, jim oběma společná. To považuju za velmi dobrý postřeh.

Dále je možné souhlasit s tím, že je spojuje až pedantická vytříbenost formy, která je ovšem přísně v rovnováze se stejně vycizelovaným a přesně strukturovaným obsahem. Žádný přebytný detail. Na pevném základě osobní zkušenosti vzniká docela nový svět, stvořený s důkladně odpozorovanou pevnou vnitřní logikou. Proto je tak uvěřitelný a přitom osobitý a dá se jen velmi těžko napodobit. O napodobení se snaží mnozí, jenže to dělají jen z povrchu a to se pozná, protože to nefunguje s celkem.

Srovnávání by bylo prospěšné, i kdyby nenašlo tolik styčných ploch a to hlavně proto, že v případě Čechova i Andersona probíhá ta hlavní shoda v oblastech, které považuju za ty nejpodstatnější otázky tvorby. Tvorby vyžadující od autora osobní emocionální investici vedle té racionální. Není náhoda ani to, že v souvislosti s nimi je tu zmíněn Hitchcock, nebo Kubrick. Zvláště Kubrick proslul tak podrobnými rešeršemi, že se sám označil za posedlého. Ale na jeho filmech se to projeví tak, že jsou osbité, každý má naprosto jiný rukopis a jeden každý je ikonou ve svém žánru. Není náhoda tedy ani to, že pokud, v jejich začátcích, ovlivnil Milenu Canonero, ona pak, ne náhodou, přispěla k dílu Wese Andersona.

Z této diplomové práce vyplývá jedna, v dnešní době, zcela logická skutečnost, to že diplomantka zná mnohem lépe a podrobněji dílo Wese Andersona než Čechova. A tak právě tam vidím příčinu, proč si na konci své práce k povzdechne, že film dokáže víc než divadlo. Nemyslím, je to naopak často vliv divadla, který film s velkým úspěchem využívá a je jen vlivem technologií, že máme

k filmu snadnější přístup. Znalost těchto dvou médií se tedy vyvíjí značně asymetricky. Lépe filmu rozumíme a jeho výrazové prostředky považujeme všechny za filmové. Chybí tu vědomí souvislostí.

Položila bych tedy otázku : Proč si diplomantka myslí, že by noční scény, které si představuje ve své druhé verzi Platonova, nebyly v divadle adekvátně možné, tak jako ve filmu? Živá emoce není užitečná?

Další otázka: Vedlo setkání s režisérem Amslerem a jeho přístup k aktualizaci k rozhodnutí udělat si vlastní druhou verzi, k té realizované v Disku? Nebo by vznikla i bez toho?

A poslední: V čem vidí diplomantka nejdůležitější rozdíl v kostýmním řešení svých dvou verzí?

Závěr :

Téma diplomní práce i její zpracování dobře rezonuje s pocitem této generace, pojem metamoderna jsem sice neznala, ale souhlasím, že dnešní generace s tou platonovovskou asi opravdu styčné body má. Osciluje mezi největšími extrémy, aby si nakonec, místo řešení, pustila další díl na Netflixu. To neříkám já, tak se, podle citátu z této diplomní práce, vidí sami. V diplomové práci Magdaleny Vrábové se mi moc líbil příměr Čechovových her k zápiskům z lockdownu sdílených s dalšími osamělými. A z věty „Osamělost na fotografiích z instagramu“, kterou diplomantka mimoděk použila, si cením asi nejvíc, mohla by na ní postavit třetí verzi Platonova.

K textové části si neodpustím výtku, zdánlivou malichernost : špatný překlad a jím způsobené nepřesné formulace. K tématu diplomní práce, která je celá o tom, že forma není jen obal, ale integrální součást myšlenky, by to patřilo.

Diplomní práci Magdaleny Vrábové doporučuji k obhajobě a považuji ji za zajímavou.

Hana Fischerová